

N:o 17.

Ank. till Riksd. kansli den 9 februari 1894, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående gränsreglering emellan den citadellet i Landskrona tillhöriga mark och Landskrona stad. (I. A.).

Under åberopande af bilagdt statsrådsprotokoll öfver landtförvarsärenden den 30 december sistlidet år har Kongl. Maj:t uti en samma dag till Riksdagen aflåten proposition (n:o 23) föreslagit Riksdagen att medgifva,

att ett af Landskrona stad för dess del antaget förslag till öfverenskommelse rörande reglering af gränsen mellan kronans och stadens mark invid citadellet derstädes finge jemväl å kronans sida antagas.

Af förenämnda statsrådsprotokoll inhemtas, att i anledning af fortifikationsbefälhafvarens i Skåne uti skrifvelse den 28 oktober 1887 hos arméförvaltningens fortifikationsdepartement gjorda framställning om önskvärdheten deraf, att en landtmäteriförrättning företoges för uppgående af de förut icke utstakade gränserna emellan kronans mark vid citadellet i Landskrona, å ena, samt nämnda stad, å den andra sidan, förvaltningen å nämnda departement i skrifvelse den 10 derpå följande november be- myndigat fortifikationsbefälhafvaren att söka med Landskrona stad eller

de komiterade, som kunde af staden för ändamålet utses, träffa öfverenskommelse om grunderna för en dylik gränsreglering. Sedan fortifikationsbefälhafvaren till åtlydnad häraf i skrifvelse den 14 december 1887 hos stadsfullmäktige i Landskrona anhållit, att de ville antingen åt särskilda ombud eller åt någon af stadens myndigheter uppdraga att å stadens vägnar öfverlägga med fortifikationsbefälhafvaren i ämnet, hade vid sammanträde med stadsfullmäktige den 20 i sistnämnda månad uppdrag lemnats åt stadens drätselkammare att utse komiterade för öfverenskommelse med fortifikationsbefälhafvaren om grunderna för gränsutstakningen.

Emellertid och innan sammanträde emellan fortifikationsbefälhafvaren och stadens komiterade på grund häraf egt rum, hade den förstnämnde, för vinnande af utredning i ämnet, låtit anställa efterforskningar såväl i fortifikationens arkiv i Stockholm och i Landskrona som ock i sistnämnda stads rådstufvurätts arkiv samt med ledning af de upplysningar, hvilka dervid vunnits, utarbetat en redogörelse för den sträckning, gränsen i fråga efter hans åsigt borde hafva; och skulle enligt denna redogörelse de områden, å hvilka med stöd af äldre kartor och handlingar, jämförda med nuvarande förhållanden å marken, eganderättsanspråk kunde framställas å kronans sida, utgöras af *dels* den mark, som å en af C. O. O. Brolan år 1879 upprättad, handlingarna bilagd karta inneslötes i vester af Öresund och i norr, öster och söder af en med fulldragna röda streck utmärkt gränslinie, *dels* ock af ett mindre jordstykke, beläget å den staden tillhöriga s. k. Norra Fäladsmarken och å kartan benämndt »Garnisonskyrkogården».

Denna sålunda af fortifikationsbefälhafvaren utarbetade redogörelse hade förelagts de af drätselkammaren på grund af stadsfullmäktiges ofvan nämnda beslut utsedde komiterade; och hade de i sitt den 3 mars 1890 till stadens fullmäktige afgifna utlåtande i ämnet förklaradt, att de väl i hufvudsak biträdde den af fortifikationsbefälhafvaren i redogörelsen uttalade uppfattning af eganderättsförhållandena, men att emellertid kronans eganderätt till vissa delar af ofvan berörda jordområden enligt komiterades åsigt kunde dragas i tvifvel, särskildt hvad anginge dels det jordstykke nordvest om citadellet, som å kartan betecknades med ordet »upplandning», dels den mark, som upptoges af stadens norra infartsgata, dels ock garnisonskyrkogården. Å andra sidan åter förmäde komiterade sig finna i hög grad önskligt, att en bestämdt utstakad gränslinie mellan citadellets och stadens egor erhöles; och då, enligt deras åsigt, en sådan gränslinie kunde på för båda parterna antagliga villkor vinnas genom en

rågångsförrättning och dervid företagna smärre egoutbyten, tillstyrkte komiterade stadsfullmäktige besluta,

att på grund af den af fortifikationsbefälhafvaren gjorda framställningen uttala sig för önskvärdheten af en rågångsförrättning, åt landsidan mellan citadellets och stadens områden;

att bemyndiga drätselkammaren att vidtaga de nödiga åtgärderna för en dylik förrättning och att dervid föra stadens talan och bevaka dess intressen; samt

att såsom instruktion för drätselkammaren vid ifrågavarande tillfälle skulle gälla, att staden ville såsom maximum godkänna den å kartan med fulla röda linier uppdragna gränsen, under vilkor att utbyte kunde vid samma förrättning komma till stånd, så att den framtida gränsen blefve bestämd enligt den å kartan jemväl dragna punkterade röda linien, dock med de mindre förändringar, som kunde uppkomma vid uppmätningen och uträkningen, och under förbehåll tillika att behörig anteckning skedde derom, att staden medgafve kronan rätt till hela norra infartsgatan och det upplandade området norr om citadellet endast i sammanhang med det blifvande utbytet.

Enligt komiterades förslag skulle sålunda stadsfullmäktige väl medgifva kronans eganderätt till hela det inom de fulldragna röda strecken inneslutna område, men dock endast under det uttryckliga vilkor, att kronan vid den blifvande rågångsutstakningen afstode från alla anspråk på följande egoskiften, nemligen:

a) den mark, som å kartan funnes utmärkt med en punkterad röd linie och bokstäfverna a—d samt nu upptoges af stadens norra infartsgata å sträckan från artillerikasernen till Säbygatans norra gatulinie;

b) den jordareal, som erfordrades till förlängning af sistnämnda gata och Suellsgatan, på sätt å kartan angåfves med den punkterade röda linien;

c) ett mindre jordstycke af den intill Suellsgatan gränsande marken, kallad »Fröjdenborgsvången»; och

d) den forna garnisonskyrkogården;

Och skulle kronan i öfrigt såsom ersättning för nämnda områden af staden erhålla:

a) ett mindre område af »Fröjdenborgsvången», ungefärligen lika stort som det kronan skulle afstå, och

b) de delar af den norr om citadellet belägna mark, kallad Norra

Fäladsmarken och Barlasthålan, hvilka innefattades af båda de å kartan utmärkta röda linierna.

Vid ärendets föredragning hos stadsfullmäktige den 14 februari 1891 hade desse beslutit att, med godkännande af det utaf komiterade uppgjorda förslag till gränsreglering, bemyndiga drätselkammaren att vidtaga åtgärder för erhållande af en rågångsförrättning åt landsidan mellan citadellets och stadens områden, samt att dervid föra stadens talan och bevaka dess intressen, allt »på basis» af komiterades förslag i ofvan omförmälda sista punkt af deras utlåtande.

Sedan stadens drätselkammare härefter i skrifvelse den 9 maj 1891 underrättat fortifikationsbefälhafvaren, att kammaren vore villig att låta företaga förrättningen på tid, som fortifikationsbefälhafvaren egde bestämma, hade denne ansett sig böra hänskjuta frågan till arméförvaltningens afgörande och för den skull i skrifvelse den 15 juni samma år öfverlemnad handlingarna i ärendet till nämnda myndighet, dervid fortifikationsbefälhafvaren för egen del anfört, att skäl numera icke förefunnes att bibehålla egen begravningsplats för garnisonen, helst på många år icke någon af garnisonsförsamlingens döda blifvit derstädes begrafven, och platsen dessutom vore oinhägnad och vanvårdad samt till utseendet knappast kunde skiljas från den öfriga fäladsmarken, att densamma visserligen någon gång under senare tider, ehuru ytterst sällan, användts till begravningsplats för fångar från straffanstalten å citadellet, men att särskild begravningsplats för den tvångsarbetsanstalt för lösdrivare, hvilken numera vore inrättad å citadellet i stället för det forna straffängelset, icke vore erforderlig; att i allt fall hinder icke mötte att, om så skulle befinnas nödigt, för ändamålet anvisa närbelägen plats inom den nya gränslinien, samt att, då kronans rätt till mark kring citadellet åt landsidan blifvit erkänd i afseende å allt, hvarpå grundade anspråk kunde framställas, men svårighet skulle möta såväl att utstaka som att underhålla den å Brolans karta med fulldragna röda streck angifna gränslinien, det syntes fortifikationsbefälhafvaren äfven af detta skäl vara för kronan lämpligast att antaga det af staden gjorda förslag till gränsreglering.

Denna sålunda af fortifikationsbefälhafvaren uttalade åsigt delades, på sätt arméförvaltningen i skrifvelse den 28 september 1892 tillkännagaf, jemväl af nämnda myndighet; och hemställde förvaltningen med anledning deraf, att Kongl. Maj:t måtte medgifva, att det af Landskrona stad för dess del antagna förslag till öfverenskommelse rörande reglering

af gränsen mellan kronans och stadens mark invid citadellet jemväl finge af kronan antagas.

Slutligen hade fångvårdsstyrelsen i utlåtande den 30 mars 1893 anmält, att, sedan Landskrona stad numera bifallit en gjord framställning om upplåtande af fria grafrum å stadens kyrkogård för de i Landskrona centrala tvångsarbetsanstalt och kronohäkte afidna fångar, styrelsen icke hade något att erinra emot den ifrågasatta regleringen.

Med afseende å hvad sålunda förekommit och då den egendom, kronan genom den föreslagna öfverenskommelsen skulle mista, vore i det närmaste värdelös och i allt fall komme att ersättas af de ungefär lika stora områden, som för närvarande obestriddigen tillhörde staden men i kraft af öfverenskommelsen skulle tillfalla kronan, samt det dessutom måste för kronan lika väl som för staden vara af intresse, att den länge rådande ovissheten om rätta gränsen emellan kronans och stadens ifrågasvarande områden upphörde, hade vid ärendets föredragning statsrådet och chefen för landtförsvarsdepartementet hemställt om ofvan omförmälda framställning till Riksdagen i ämnet.

Efter erhållen remiss har statsutskottet tagit detta ärende i öfvervägande; och då utskottet icke haft något att emot Kongl. Maj:ts ifrågasvarande framställning erinra, får utskottet hemställa,

att hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 9 februari 1894.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.